

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

64/2023

UZNESENIE SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 16. februára 2023

k žiadosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky o poskytnutie stanoviska podľa § 25 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo veciach vedených pod sp. zn. 33D/9/2021, 33D/11/2021,

Súdna rada Slovenskej republiky

po prerokovaní žiadosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

s c h v a ľ u j e s t a n o v i s k o,

ktoré tvorí prílohu uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky k žiadosti Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky o poskytnutie stanoviska podľa § 25 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo veciach vedených pod sp. zn. 33D/9/2021, 33D/11/2021.

Overovateľ: Peter Bebej

Ján Gandžala
p o d p r e d s e d a
Súdnej rady Slovenskej republiky

Právny a skutkový rámec

1. Podľa § 25 ods. 2 č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „DSP“) ak sa disciplinárne konanie vedie pre skutok, ktorý môže spočívať v porušení zásad etiky, predseda disciplinárneho senátu si vyžiada stanovisko orgánu, ktorý tieto zásady alebo pravidlá prijal.
2. Súdna rada Slovenskej republiky (ďalej len „Súdna rada“) ako ústavný orgán prijala 17. decembra 2015 Zásady sudcovskej etiky (ďalej len „zásady etiky“).
3. Žiadosť Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) o stanovisko obsahuje tri otázky popisujúce tri skutky, ktoré môžu byť problematické z hľadiska zásad etiky.
4. Súdna rada vníma svoju úlohu pri podávaní stanoviska podľa § 25 ods. 2 DSP tak, že asistuje v rámci disciplinárneho konania v štádiu predbežného šetrenia najvyšším správnym súdom tým, že podáva z hľadiska subjektu výkladu tzv. autentický výklad zásad etiky, ktorým napomáha najvyššiemu správne mu súdu v jednom z krokov subsumpčného procesu pri aplikácii práva v disciplinovaní sudcov a sudkýň.
5. Na to, aby mohla Súdna rada túto svoju úlohu plniť musí byť spôsobilá identifikovať ustanovenie/a zásad etiky, ktoré sú relevantné vzhľadom na skutok prejednávaný v disciplinárnom konaní.
6. Ustanovenia zásad etiky, ktoré majú byť predmetom výkladu zo strany Súdnej rady môžu byť priamo vymedzené v disciplinárnom návrhu alebo v žiadosti o stanovisko od najvyššieho správneho súdu. Alternatívne môžu byť relevantné ustanovenia zásad etiky identifikovateľné prostredníctvom informácií uvedených v žiadosti o stanovisko.
7. Zároveň, ak má byť Súdna rada spôsobilá plniť svoju vyššie vymedzenú funkciu, skutkový rámec disciplinárnej veci, resp. otázka na výklad zásad etiky musia byť dostatočne určité. Tu Súdna rada a najvyšší správny súd za približne rok existencie danej právomoci hľadajú primeranú mieru abstraktnosti žiadosti o stanovisko a abstraktnosti samotného stanoviska. A to tak, aby Súdna rada pri prílišnej konkrétnosti ponúknutého skutkového stavu nepodávala vo výkladovom stanovisku odpoveď na to, či k porušeniu zásad etiky v danej veci došlo, ale aby sa zároveň pri príliš abstraktne položenej otázke zo strany najvyššieho správneho nedostala do situácie, že nie je spôsobilá poskytnúť zmysluplný výklad.

Otázky zo žiadosti o stanovisko

8. Najvyšší správny súd vo svojej žiadosti o stanovisko zo dňa 20. decembra 2022 vymedzil tri otázky. Súd sa pýta **„za akých okolností, a či možno považovať za porušenie zásad sudcovskej etiky:**

- 1) *Nerešpektovanie organizačného pokynu (upozornenia) predsedu súdu, ktorým bola sudcom stanovená povinnosť žiadať o súhlas vedenia súdu pre zdržanie sa v budove súdu po 18:00 hod. vydaného v čase pandémie ochorenia Covid-19 (12.03.2020)*
 - 2) *nekomunikovanie sudcu s predsedom súdu*
 - 3) *nerešpektovanie opakovaných výziev predsedu súdu, aby sa sudca k nemu dostavil za účelom prerokovania zistených nedostatkov v plynulosti súdnych konaní.“*
9. Súdna rada konštatuje, že druhá otázka (druhá časť otázky) nie je dostatočne vymedzená okolnosťami a kontextom skutkovej situácie, čo bráni súdnej rade zaujať stanovisko. Súdna rada preto poskytne stanovisko len k prvej otázke a k tretej otázke. V rámci oboch otázok sú relevantnými rovnaké ustanovenia zásad etiky.

Relevantné články v zásadách etiky

10. Podľa čl. III bod 1 (Pravidlá etického správania sa sudcu vyplývajúce zo všeobecných zásad) zásad etiky sudca rešpektuje a presadzuje nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýba sa nevhodnému správaniu, či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti.
11. Podľa čl. III bod 3 (Pravidlá etického správania sa sudcu vyplývajúce zo všeobecných zásad) zásad etiky sudca vykonáva svoju funkciu nestranne, profesionálne, svedomito a dôsledne.

Presadzovanie nezávislosti, bezúhonnosti, morálnej integrity a nestrannosti súdnictva a vyhýbanie sa nevhodnému správaniu, či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti v kontexte nerešpektovania organizačného pokynu predsedu súdu

12. Sudca je povinný preukazovať a presadzovať správanie na vysokej úrovni, a to s cieľom posilnenia dôvery verejnosti v súdnictvo, ktorá je základom zachovania sudcovskej nezávislosti.¹
13. Sudca svojim občianskym životom a svojim správaním má byť príkladom dobrých spoločenských spôsobov a osobnej dôstojnosti. Dôstojnosť v správaní sudcu zahŕňa aj prejavovanie zdvorilosti a intelektuálnej múdrosti. Dôstojný spôsob komunikácie, chápaná forma správania, ktorá rešpektuje právne postavenie účastníkov konania a vytváranie pokojnej atmosféry počas súdneho pojednávania, sú požiadavky na správanie sudcu, vyplývajúce z povinnosti rešpektu k druhým a schopnosti načúvať. Sudca zabezpečuje, či už samostatne, kolektívne alebo pri výkone riadiacich povinností, aby boli hodnoty rešpektu a načúvania zdieľané a rešpektované ostatnými.
14. K povinnostiam sudcu patrí nielen dodržiavanie platného právneho poriadku Slovenskej republiky, ale aj rešpektovanie zákonných kompetencií predsedu súdu ako vedenia súdu, a to obzvlášť ak vedenie

¹ Bangalórske zásady správania sudcov.

súdu právom predpokladaným spôsobom využíva svoje kompetencie na prijímanie opatrení, ktorých cieľom je ochrana zdravia sudcov a zamestnancov súdu.

15. Pri porušovaní vyššie vymedzených typov opatrení predsedu súdu sa otáznym stáva nielen lojalita sudcu k právnemu poriadku ale aj rešpekt k napĺňaniu cieľa prijímaných opatrení, čo spochybňuje integritu súdnej moci v širšom zmysle a vyznačuje sa aj nevhodnosťou v zmysle čl. III bod 1 zásad etiky. Sudca sa preto musí takéhoto správania vyvarovať.
16. Na druhej strane je potrebné konštatovať, že svedomitý a profesionálne plnenie pracovných povinností sudcu (čl. III bod 3 zásad etiky) môže za istých úzko vymedziteľných okolností vyvážiť nedodržanie organizačného pokynu predsedu súdu, ak smeruje k naplneniu vyššie spomenutých hodnôt (svedomitý a profesionálny výkon funkcie) a zároveň intenzita narušenia pokynu predsedu súdu je nízka (napr. jednorazová a preukázateľne limitovaná nevyhnutnosťou naplnenia požiadavky svedomitosti a profesionality výkonu sudcovskej funkcie). Takým prípadom môže byť plnenie nevyhnutných služobných povinností, ktoré neznesú odklad, ak súhlas predsedu súdu (ak sa vyžaduje organizačným pokynom) nemožno z objektívnych dôvodov včas získať.
17. Z uvedených dôvodov je zdržiavanie sa na pracovisku v rozpore s organizačným pokynom predsedu súdu, vydaným v súlade s platným právnym poriadkom s cieľom implementovať na pracovisku súdu platné a účinné protipandemické opatrenia spôsobilé porušiť povinnosti sudcu vyplývajúce z čl. III bod 1 zásad etiky).

Presadzovanie nezávislosti, bezúhonnosti, morálnej integrity a nestrannosti súdnictva a vyhýbanie sa nevhodnému správaniu, či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti a povinnosť svedomitého a profesionálneho výkonu funkcie sudcu v kontexte nerešpektovania opakovaných výziev predsedu súdu, aby sa sudca k nemu dostavil za účelom prerokovania zistených nedostatkov v plynulosti súdnych konaní

18. Aj na tomto mieste možno pripomenúť vyššie popísané východiská z bodu 12, 13 a 14 stanoviska. Zároveň je zrejmé, že vzťahy medzi sudcami by mali byť založené na dôvere, čestnosti, tolerancii, rešpekte, ohľaduplnosti, vzájomnej pomoci a výmene skúseností. Sudca si má vytvoriť s kolegami, ako aj s vedením súdu také vzťahy, ktoré sú profesionálne a ktoré rešpektujú ich autonómiu a nezávislosť.
19. Opätovne, ako už bolo vyššie konštatované, k povinnostiam sudcu patrí nielen dodržiavanie platného právneho poriadku Slovenskej republiky, ale aj rešpektovanie zákonných kompetencií vedenia súdu (aj tieto kompetencie samozrejme musia byť vykonávané tak, že sú rešpektované zásady etiky, napríklad aj zásada rovného zaobchádzania). Požiadavka profesionálneho a svedomitého výkonu funkcie sa tu ale stáva nie princípom za istých okolností váženým oproti povinnosti dodržiavať pokyn

predsedu súdu, ale princípom synergicky posilňujúcim povinnosť prerokovať zistené nedostatky v plnení povinností sudcu (konkrétne v plynulosti súdnych konaní) s predsedom súdu. Svedomitosť a profesionalita výkonu funkcie totiž spočíva aj v prijímaní zákonom predpokladanej spätnej väzby (v tomto prípade zo strany vedenia súdu) k rozhodovacej činnosti sudcu; tá je napokon predpokladom na odstránenie alebo minimalizovanie prípadných problémov v rozhodovacej činnosti, napríklad v oblasti organizácie práce.

20. Z uvedených dôvodov je nerešpektovanie opakovaných výziev predsedu súdu, aby sa sudca k nemu dostavil za účelom prerokovania zistených nedostatkov v plynulosti súdnych konaní, spôsobilé porušiť povinnosti sudcu uvedené v čl. III bod 1 a 3 zásad etiky.